

Quai che dat dapli mal il venter als republicans è lur pauca popularitad tar ils «Hispanics», pia la populaziun che deriva da la Spagna e dals pajais americans da lingua spagnola.

KEYSTONE

L'immigraziun als Stadis unids oz

Ils «Hispanics» paisan adina dapli

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Ils 6 da november 2012, en ils Stadis unids, han 51,5% da votantas e votants reelegi president Barack Obama. Sia victoria era clera, ma ils 47,2% da ses adversari muntavan ina disfatta onurifica, malgrà la declaraziun da Mitt Romney ils 14 da settember: «47% da la glied vegn a vuschar en mintga cas per il president, glied che dependa d'el (...) e che na paja nagina taxa sin las entradas (...). I n'è betg mia chausa d'avair quità da quella glied.» Las analisas demograficas da l'elecziun dattan dentant anc adina da patratgar a la Partida republicana.** Per Obama han vuschà 63% da la glied cun entradas sut 30 000 \$, ma mo 42% da quella cun passa 250 000 \$. Per el han vuschà 60% da la glied tranter 18 e 29 onns, ma mo 44% da quella sur 65. Quai che dat dapli mal il venter als republicans è lur pauca popularitad tar ils «Hispanics», pia la populaziun che deriva da la Spagna e dals pajais americans da lingua spagnola: Mo 27% da lur votantas e votants han vuschà per Romney cunter 71% per Obama. Quai è tant pli significativ perquai che lezza gruppa etnica vegn adina pli ferma: 35 305 818 (12,5%) l'onn 2000, 52 045 277 (16,7%) l'onn 2011. Sia proporziun crescha en mintgin dals tschinquanta stadis federativs; en New Mexico e California per exempel er'la 42,1% e 32,4% l'onn 2000, ma 46,3% e 37,6% l'onn 2010. «Tenor la dumbraziun dal pievel da 2010 (...) èn ils Stadis unids, cun 50,4 milliuns Hispanics, il segund pajais da lingua spagnola, suenter il México [cun sias 115 milliuns olmas]» (1). Gist dal México provegnivan 2012

58% dals 11,2 milliuns d'immigrants illegals che vivevan en ils Stadis unids. La creschientscha da la populaziun hispanica è colliada cun l'immigraziun tras il cunfin da 3140 km che separa ils dus pajais. «Ins calculescha approximativamain (...) ch'il numer dals immigrants che han passà illegalmain il cunfin sid dals Stadis unids saja sa sminui da 25% durant l'onn da gestiun 2010/2011, e quai cunzunt pervi da la crisi economica e d'ina meglra sorveglianza dal cunfin» (2). La «NZZ» dals 7 da favrer menziuna in auter motiv: «1970 mettevan las Mexicanas en media 6,7 uffants sin il mund, ussa mo pli 2,1.»

Per integrar residents senza legitimaziun

«Change» («vieuta»): Quai era il pled magic d'Obama durant il cumbat electoral da 2008. Pir sia reelecziun 2012 para da manar ina vaira vieuta da la politica d'immigraziun, e quai grazia a las vuschs hispanicas. Il magazin «The Economist» (Londra) dals 2 da favrer 2013 rapporta (p. 32): «Ils 28 da schaner ha ina gruppa da senaturs d'omaduas partidas preschentà in plan da refurma per l'immigraziun che prevesa ina via vers il dretg da burgais per milliuns umans residents illegals. Silsuenter èn dus da lezs senaturs da drizzads a las medias cun lungas decleraziuns per spagnol (...). In d'els era Marco Rubio (Florida) (...); lez pudess sa metter a disposiziun l'onn 2016 per vegnir tscherni candidat republican a la presidenza dal pajais (...). El ha discurrì a moda fitg emozionala da sia atgna famiglia immigrada.» Era president Obama, ils 29 da schaner, ha preschentà in plan da refurma che va en la medema di-

recziun; quai ha l'fatg en il stadi federativ da Nevada cha ha ina populaziun hispanica da 27%. L'artigel menziunà sura rapporta: «Il plan dals senaturs e quel dal president sa cruschen essenzialmain (...). Il punct il pli discutà è ch'omadus renconuschan ch'ins na possa expulsar ils milliuns esters che vivan illegalmain en il pajais e ch'ins duaja [perencunter] als porscher ina via vers il dretg da burgais.» Ins tema dentant che bieras commembras e biers commembers dal parlament federal refusian per princip il patratg da naturalisar glied che haja violà la lescha d'immigraziun. Ma il «Center for American Progress» (Washington) sustegna l'idea d'ina tala refurma en las duas ediziuns, l'englaisa e la spagnola, da ses bulletin d'«ideas progresistas para una naciòn fuerte, justa y libre». Sia pagina d'entrada citescha il sociolog Raúl Hinojosa-Ojeda (Universitad da California a Los Angeles): «Los inmigrantes no son sólo trabajadores, sino que son también consumidores y contribuyentes que pagan impuestos. Los efectos de su trabajo y su consumo (...) deben ser tomados en cuenta al considerar la forma de abordar la situación de la mano de obra indocumentada» (3).

1. Der neue Fischer Weltatlas 2012. Frankfurt am Main (Fischer Taschenbuch Verlag, ISBN 978-3-596-72012-5) 2011, p. 516, chavazzin «Vereinigte Staaten von Amerika».
2. Der neue Fischer Weltatlas 2013. Frankfurt am Main (Fischer Taschenbuch Verlag, ISBN 978-3-596-72012-2) 2012, p. 498, chavazzin «Vereinigte Staaten von Amerika».
3. «Ils immigrads n'èn betg mo lavurers, ma bain era consumers e pajataglias. Ils effects da lur activitad e da lur consum (...) duain ins resguardar cun ponderar la moda da ventilar la situaziun da las forzas da lavur senza documents da legitimaziun.»